

De ideale green: Van late gift tot graskoeling

De grasmat heeft in het drukke speelseizoen heel wat te lijden. Om de green mooi te houden

kun je de holes in het najaar meer grasvriendelijk steken, buiten de gebruikelijke pinposities.

Door voldoende pinposities krijgen de gewenste grassoorten de kans om van de bespelingschade te herstellen.

TEKST: IR C.P.M. KAPPEN, ING. L.M. KAPPEN – FOTO'S: PATRICK MEDEMA, LEVERANCIER

Over de aanpak en het onderhoud van greens valt een dik boek te schrijven. De grasmat is steeds onderhevig aan het weer en heeft heel wat te lijden onder de intensieve betreding van spelers. Er zijn verschillende maatregelen die de kwaliteit van de green beïnvloeden. Hoe je de green in

het najaar mooi kunt houden door bijvoorbeeld meer gras- dan spelvriendelijk te steken, hebben we al besproken in het vorige nummer. Nu gaan we dieper in op diverse andere onderhoudsmaatregelen.

Geen late stikstofbemesting

Een late stikstofbemesting verhoogt de

kans op aantasting door voetrot of sneeuwschimmel in najaar en winter. Langzaam werkende stikstofmeststoffen mag je daarom niet later dan eind juli - begin augustus en snelwerkende meststoffen niet later dan eind augustus geven. Bij voorkeur moet eind september - begin oktober de groei grotendeels uit

de grasmat verdwenen zijn. Momenteel worden steeds vaker zogenoemde herfstbemestingen geadviseerd. Wat de bedoeling van deze bemesting is, is ons niet duidelijk. De kans dat sneeuwschimmel en voetrot worden gestimuleerd, is dan aanwezig. Omdat deze meststoffen verder vaak ook nog fosfaat bevatten, bestaat er een verhoogde kans op invasie van straatgras.

Sweepen van dauw

De aanwezigheid van vrij water is een eerste voorwaarde voor activering van ziekteverwekkende schimmels. Dauw is een ideale vorm van vrij water. Om voetrot of sneeuwschimmel zoveel mogelijk te voorkomen of af te remmen dient het sweepen van dauw vooral in de periode september tot april nauwgezet te worden uitgevoerd. Toepassing van deze maatregel is ook belangrijk wanneer de omstandigheden voor dollarspot-aantasting gunstig zijn, te weten broeierig weer, gevolgd door zware dauw. Bestrijding van dauw middels kortstondige beregeningen zijn vooral funest als het beregeningswater hard is. Door deze aanpak wordt de pH-waarde van de bovenste paar mm verhoogd, met als gevolg een sterk verhoogde kans op aantastingen door voetrot of sneeuwschimmel, rondeplekkenziekte en dollarspot.

Terugdringen overmatig vilt

Verdicht vilt heeft een ongunstige invloed op de infiltratiesnelheid van de toplaag. Daarnaast vormt vilt een broeinek van ziektekiemen. Overmatig vilt en met name sponsvilt is verantwoordelijk voor pitschmarks en footprints. Overmatige viltvorming wordt teruggedrongen door minimale bemesting, minimale beregening, zeer intensief beluchttingsprogramma en dressen met humushoudend materiaal. Naarmate minder wordt bemest, wordt minder materiaal gevormd dat verantwoordelijk is voor de opbouw van het vilt. Minimale bemesting wil echter niet zeggen onvoldoende bemesting. Het vinden van een juiste balans is geen eenvoudige zaak. Vele beurten in kleine hoeveelheden kunnen hierbij behulpzaam zijn. Beregen ook minimaal en controleer de ontwatering. Bij een minder gunstige ontwatering wordt de toplaag bij overtol-

lige neerslag eerder nat en is deze eenmaal nat, dan blijft deze ook bij drogend weer langer nat. Een natte toplaag remt door zuurstofgebrek de viltafbraak. Met een zeer intensief beluchttingsprogramma stimuleer je de zuurstofvoorziening en daarmee de viltafbraak, waarbij je vooral aan het holprikken moet denken. Dres met humushoudend zand. Het bodemleven in de humus, hoe gering ook, levert een bijdrage aan de viltafbraak.

Doorzaaien met roodzwenkgras

Doorzaaien met roodzwenkgras kan bij een ernstige aantasting door de rondeplekkenziekte nodig zijn. Zeker de eerste jaren na inzaai is het belangrijk om te zorgen voor een redelijke bezetting van de grasmat met roodzwenkgras. Roodzwenkgras wordt immers niet door de rondeplekkenziekte aangetast en vult de kale plekken, ontstaan door het wegvallen van het aangetaste struisgras, snel op. Middels doorzaai met roodzwenkgras ter plaatse van de aantastingen wordt het herstelproces bespoedigd. Deze doelgerichte doorzaai kan bijvoorbeeld door holprikken in combinatie met dressen en slepen, maar ook met een spijkerplank plaatsvinden.

Uitgebalanceerde beregening

Een uniforme bevochtiging van de toplaag is belangrijk ter verkrijging van uniforme groeivoorwaarden. Met een uitgebalanceerde beregening wordt bedoeld dat bij de beregeningsaanpak, zowel de hoge als de lage gedeelten, gelijkmatig worden bevochtigd. Wat wil zeggen dat de hoge gedeelten niet te weinig en de lage gedeelten niet te veel krijgen. Dit kun je alleen maar bereiken door die gedeelten waarvan bekend is dat ze het eerste uitdrogen, reeds in een vroeg stadium handmatig doelgericht te beregenen. Hiertoe dient dus bij iedere green een hydrant voor deze doelgerichte beregening aanwezig te zijn. Door deze aanpak krijg je een situatie die gunstig is voor een gelijkmatige viltafbraak en daardoor voor een uniforme en gezonde groei van de grasmat. Gunstige consequentie hiervan kan zijn dat ziekteaantastingen, zoals dollarspot en rooddraad, door het gelijkmatig vrij komen van stikstof minder kans krijgen om tot ontwikkeling te komen.

Uitgebalanceerde bemesting

Door een uitgebalanceerde stikstofbemesting is de kans groot dat tijdens het groeiseizoen steeds voldoende stikstof ter beschikking staat, waardoor aantastingen door dollarspot en rooddraad zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen. Het is verstandig de totaal geplande stikstofbemesting over veel beurten te spreiden; dus liever over 6 dan over 4, liever over 8 dan over 6 en liever over 10 dan over 8 beurten. Naast een goede spreiding over de tijd is ook ter verkrijging van een uniform groeiende en daardoor gezonde grasmat een gelijkmatige verdeling van de meststoffen over het greenoppervlak belangrijk. Door een uitgebalanceerde stikstofbemesting kunnen, zoals reeds is vermeld, ziekteaantastingen, zoals dollarspot en rooddraad, voor een belangrijk deel worden voorkomen. Deze ziekten ontstaan vaak bij een acuut stikstoftekort. Belangrijke voorwaarde is natuurlijk dat in de geplande beurten voldoende stikstof wordt gestrooid om aan de behoefte van de grasmat te voldoen.

Stikstofbladbemesting

Zoals reeds eerder is opgemerkt, ontstaan dollarspot en rooddraad vaak door een acuut stikstofgebrek. Een dergelijk tekort is door bladbemesting op korte termijn aan te vullen. Deze bemestingsvorm moet je echter meer als een noodgreep zien. Belangrijker is het te achterhalen waarom deze ziektes een kans hebben gekregen tot ontwikkeling te komen, waarbij een juiste beantwoording van en reactie op de volgende vragen tot een verantwoorde aanpak kan leiden.

- Is er voldoende gemakkelijk opneembare stikstof gestrooid?
- Wordt er voldoende belucht?
- Is er voldoende en met mogelijk minder geschikt materiaal gedrest?
- Is er te veel en te ongelijkmatig beregend en is het beregeningswater van een goede kwaliteit?

Belangrijk is het zo snel mogelijk de oorzaak van deze ongewenste situatie vast te stellen en de opgelopen achterstand in greenonderhoud op zo kort mogelijke termijn in te lopen. Dit is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het is verstandig deze vorm van bemesting

Dat door beregening op het heetst van de dag het gras brandschade zou oplopen, is een fabeltje. Het heeft juist een gunstig effect omdat het gras afkoelt en daardoor minder last heeft van stress door hitte en droogte.

vooral gedurende de periode van mei tot augustus toe te passen.

Pluggen

Het pluggen geschiedt om schadeplekken aan de grasmatt, veroorzaakt door droogte, ziekten of anderszins, te herstellen. Deze maatregel kan met de holecutter, maar ook met een plugboor met verzamelbuis worden uitgevoerd. Ter plaatse van de schadeplekken worden met deze boor met buis pluggen ter dikte van 5 en tot een lengte van 5 tot 10 cm gestoken, die door pluggen van gelijk formaat, voorzien van een grasmatt met een goede samenstelling, worden vervangen. Deze samenstelling slaat zowel op de grasmatt als de grondslag. Bij kleine schadeplekken kunnen de pluggen uit de randen van de green worden gewonnen. Zijn de schadeplekken groter dan kunnen de pluggen uit de oefengreen worden gestoken. Voordeel van een dergelijke aanpak is enerzijds de goede samenstelling van mat en grond, waarop reeds is gewezen, anderzijds wordt de vlakheid van het oppervlak niet of nauwelijks aangetast. Deze maatregel wordt ook wel ompluggen genoemd. Ter voorkoming van uitdroging van deze pluggen kan deze

maatregel het beste in de herfst- en winterperiode worden uitgevoerd.

Graskoeling

Onder graskoeling wordt verstaan het een- of meermalen overdag beregenen bij hoge temperaturen, veel wind en een lage luchtvochtigheid. Door deze aanpak lijdt het gras minder van de hitte en droogte, is dus minder kwetsbaar en daardoor minder gevoelig voor ziekte-aantastingen. Dat door beregening op het heetst van de dag het gras brandschade zou oplopen, is een fabeltje. Het verhaal dat de waterdruppel als brandglas zou fungeren, lijkt een eeuwig leven te hebben. Met de regelmaat van de klok duiken deze verhalen ook in andere landen weer op. De beste methode om deze verhalen uit de wereld te helpen, is om een dergelijke aanpak zelf in de praktijk uit te proberen. Beregen een grasmatt dus op het heetst van de dag en controleer, nadat de mat weer is opgedroogd, of er na de beregening meer brandvlekken op de grasmatt voorkomen dan ervoor. 🏌️

Ir C.P.M. Kappen, Ing. L.M. Kappen, Rosmalen

...Laatste aflevering

Met deze elfde aflevering zijn we aan het einde gekomen van de artikelenreeks 'De ideale green', over aanpak en onderhoud van greens. Mogelijk is door deze stapsgewijze aanpak de algemene lijn en opzet uit het oog verloren gegaan. Daarom kort een overzicht. In jaargang 2006 nr. 1 startten we met een voorbeschuiving waarin onder meer werd ingegaan op de mogelijkheden en beperkingen van een greengrasmatt in ons klimaat. In jaargang 2006 nrs. 2, 3 en 4 gingen we in op de uitgangspunten, waaraan een green qua profielbouw, ontwatering, grootte en ligging alsmede andere voorzieningen, zoals beregening, moet voldoen. In jaargang 2006 nrs. 5 en 6 en jaargang 2007 nr. 1 behandelden we eventuele problemen die zich toch nog kunnen voordoen en hoe we deze door een doelgerichte onderhoudsaanpak kunnen bestrijden of terugdringen. In jaargang 2007 nrs. 2, 3, 4 en in dit nummer zijn de meeste van genoemde maatregelen nog eens besproken.